ДЗЯННІЦА

Вестка Беларускага Нацыянальнага Камісарыяту.

Асобны №. каштуя усюды 35 кап.

№ 16

ВАРУНКІ ПЕРЭДПЛАТЫ:

	На 12 мес.	На 9 мес.	На 6 мес.	На 4 мес.	На 3 мес.	На 2 мес.	На 1 мес.
У Расеі	15р.—к.	11р.50к.	8р.—к.	5р.20к.	3р.90к.	2р.60к	1р.30к.
За граніцу	20р.—к.	18р.—к.	12р.—к.	8р.70к.	6р.—к.	4р.—к.	3р.—к.

Калі вышісваяцца разам некулькі №№, та робіцца уступка на 20%.

Перамена адрысу каштуя 50 кап.
Радакцыя і Адміністрацыя: Масква, Паварская, 52.

Масква, 1918 г. 22 Юня. Выходзіць ня меньш чатырох разоу у месяц. І-й год выданьня.

Канцылярыя Беларускага Нацыянальнага Камісарыяту адчыняна што дня, апроч сьвят, ад 10 г. да 4 гадзіны дню.

Бѣженскимъ Отдѣломъ Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата съ 27-го сего мая новаго стиля производится перепись бѣженцевъ изъ Бѣлоруссіи, проживающихъ въ гор. Москвѣ, независимо отъ ихъ національности.

Перепись производится особыми счетчиками. Всѣхъ бѣженцевъ изъ Бѣлоруссіи просятъ зарегистрироваться.

Бѣженскій Отдѣлъ Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата.

У Вітабску заложана філія Беларускага Нацыянальнага Камісарыяту. Камісарам назначан т. А. Мартіноускі. Адрыс: дом Акцызнаго губэрскаго упрауленьня.

Атдзел Беларускага Нацыянальнага Камісарыяту у Пецярбурху знайходзіцца на Кацярынянскум пляцу, ля Аляксандраускаго цяятру, куды і радзімо звяртацца за усімі справамі па Беларусі у звязку з Пецярбурхам.

Б. Н. К.

Да Вучняу Беларусау!

Руку товарищ!
Работать давай!
Работы усиленной
Требуетъ край!
Работать руками,
Работать умомъ,
Работать безъ устали
Ночью и днемъ!..

Сястрыцы і Браткі вучні беларусы, паглядзеця, што робіцца вакола Вас!

У гэты час павінны арганізавацца і працаваць на карысць свайго народу! А мы, беларусы, нічога ня чуям, нічога ня бачым, як спім.

Мы клічам Вас!

Закладайця гурткі „Таварыства Прасьветы" пры сваіх школах, альбо арганізуйцяся на мейсцах у адну „Беларускую Вучнеускую Граманду", каб падняць самасьвядомасць між народу, каб памагчы яму у яго цяжкуй долі. каб сказаць яму: „І мы, браця, с табою!"

Наша Вучнеуская Беларуская Грамада (у Калузі) залучаючы вучняу усіх школ горада, мая сваім першым заданьням ствараць із саміх сябе тую працоуную інталягэнцыю, каторая аддала-б усе свае сілы на карысць свайго народу, нашуй бацькаушчыня—Беларусі, каб павясьці яе да новаго культурнаго і гістарычнаго жыцця, вялікаго і слаунаго!

Арганізуйцяся, таварышы, і прысылайця весткі аб гэтым да нас, каб мы апасля мелі магчымасць склікаць з'езд Вучняу Беларусау.

Вучнеуская Беларуская Грамада у Калузі.

Культурно-просвѣтительный Отдѣлъ Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата

открываетъ въ г. Москвѣ 1 іюля н. с. бѣлорусскій народный университетъ.

На лѣтнемъ семестрѣ (съ 1 іюля по 1 сентября) будутъ прочитаны циклы лекцій по вопросамъ:

1) Бѣлоруссовѣдѣнія (языкъ и литература бѣлоруссовъ, исторія бѣлорусскаго народа, бѣл. этнографія и географія, народное хозяйство Бѣл., исторія національнаго и революціоннаго движенія въ Бѣл. и т. п.).

2. Соціально-политическимъ (государство и его формы, исторія соціализма, исторія народнаго хозяйства, аграрный вопросъ, исторія революціонныхъ движеній на Западѣ и въ Россіи и др.).

3) Общепедагогическимъ (трудовая школа, исторія образованія на Западѣ и въ Россіи, внѣшкольное образованіе, дошкольное воспитаніе и др.).

4) Естественно-научнымъ (философія, естествознанія, основы астрономіи, геологіи, біологіи и др.).

Въ число слушателей принимаются:

1) Учителя и учительницы народной и средней школы Бѣлоруссіи.

2) Представители отъ отдѣловъ народнаго образованія при Совѣтахъ Р. и К. Депутатовъ Бѣлоруссіи.

3) Члены бѣлорусскихъ культурно-просвѣтительныхъ организацій, а также всѣ лица, интересующіяся бѣлорусской народностью и культурой.

Занятія будутъ происходить ежедневно въ вечерніе часы (не менѣе 4 часовъ въ день).

Слушаніе лекцій безплатное.

Для пріѣзжающихъ народныхъ учителей и лицъ, делегированныхъ отдѣлами народнаго образованія и организаціями, будетъ предоставлено безплатное помѣщеніе (на 100 человѣкъ); нуждающимся, представившимъ соотвѣтствующія удостовѣренія, будетъ оказана матеріальная поддержка и оплаченъ проѣздъ.

Запись принимается по почтѣ, телеграфу и лично до 1 іюля с. г. ежедневно съ 11 до 4 часовъ въ помѣщеніи культурно-просвѣтительнаго отдѣла Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата (Поварская, № 52, тел. 151-63).

Масква 22 юня.

Цяперашні мамэнт—час барацьбы расейскаго працоунаго люду з міжнародным імпэрыястычным грашаупіцтвам. Равалюцыя, змацаваушы нашу уласную буржуазею, спаткалася с цельнаю свораю іназемных захопнікау, якія бачаць у іой свайго страшэннаго ворага. Ні перад чым ня прыпыняюцца гэтыя падкія акулы у сваім дамаганні задушыць нашу сацыяльную равалюцыю. Цесным кругам замкнулі яны вострау сацыялізмы, па які налятаюць хвалі злосці і ненавісці ад тых, хто знайходзіцца за гэтым кругам. Нават сьмелыя ваіоушікі за сацыялізм пачынаюць траціць веру у свае сілы, надзею на змацаваньня сваіх варагоу. Пачынаецца барацьба са усясьветнай буржуазеяй, такая барацьба, якое яшчэ ня было у гісторыі равалюцыяу. Грашаупіцтва чуя, што самая быцьціо яго трымаяцца на валаску, і калі гэты валасок перарвецца, та тады—канец яму. Яно і адбіваяцца са усіх сілау, і ня толькі адбіваяцца, але яшчэ пражэцца вясці наступ на равалюцыю. Хто-ж зможа у той барацьбе, якая пачынаяцца?

Нязвычайная вайна, якая цягняцца ужо 4 годы, знішчожыла усіо тоя, што было зробляна працаю усіх народау за 50 гадоу, зрабіла такія вялікія грашавыя даугі, што іх ніколі ня выплаціць пры той працы, як яна вялася да гэтых часау. Трэба будзя страшэнная пражэньня сілы працоунаго люду, каб заваліць тую глыбокую яму, якую выкапала вайна. Такое працы зморапы ужо вайною ня вытрывая ні адзін народ. А калі гэта так, та сучасны грашауны устрой павінян парушыцца. Пытаньня толькі у тым, колькі часу патрэбна дзеля яго канечнае гібялі. Час гэты настаня зразу, пасля агульнаго замірэньня. Апошняя ужо ня далёка. Тыя крывавыя бойкі, якія вядуцца на заходзя і поудні Эуропы і якія зніштажаюць шмат людзей, прывядуць да поунаго зпямажэньня, і народы Эуропы каб ня быць сусім зніштожанымі, павінны жыва скончыць вайну. А пасля —пачнецца расплата за яе, расплата с грашаупіцтвам, якоя парадзіла гэты 4—гадовы разбой.

Інакшай быць ня можа, і гэта павінна даваць пам моцную надзею на тоя, што мы зможам, што адоляям у барацьбе.

Але-ж нельга складаць рукі, думаючы, што гэта само зробіцца, што ад нас ня патрабуяцца асабліваe прыхільнасці сілы, каб папхнуць уперад равалюцыю у заходнай Эуропі. Цяпер, калі супроціу равалюцыйнае уласці ідзе усясьветны імперыялізм, як бытцам ратаваць яе ад „анархіі" і захапляньня ворагам, нам і трэба мець напаготові сілы, пры падмозя якіх мы змаглі б адбіць ахвоту у нашых ратавацяляу. Мы ня шукаям падмогі і ратаваньня (бо яны нам і ня патрэбны) ні у быушых ворагау ні у хаурусьнікау. Наш ачульны вораг імперыялізм і грашауніцтво, і з якога б боку яны ні вялі наступ, усіо роуна—гэта нашы ворагі. Праз гэта нам і трэба быць падгатаванымі і натта асцярожнымі у карыстаньні чужою падмогаю. Едзіная пэуная падмога равалюцыі у нас саміх, у нашым жаданьні вольнасці, у жаданьні памагчы і іншым народам стаць вольнымі. Калі гэта жаданьня мая у нас перавагу над усім, та нам ня страшны імперыялісты усяго сьвету. Гэтая кучка грабіцяляу ня вытрымая напору народнае сціхіі, і будзя разбіта, як залаты істукан на гліняных нагах.

Покуль што, ня усе народы убачылі ногі гэтаго істукана і да апошніх часау дзівуюцца і моляцца на яго залатое цела; толькі уміраючы дзеля яго і падаючы к яго нагам, людзі бачаць, што гэтыя ногі гліняныя, што іхні валадар стаіць ня моцна і можа кожную часіну абурыцца.

Пад істуканам ужо дрыжыць земля, яго ногі трасуцца, па крысе развальваюцца, і іон скора зваліцца бязсільным долу.

Мы прымусілі трусіцца пад ім землю, мы павінны і давясці да таго, каб іон зваліуся сусім.

Рупіць.

У целум радзя мінскіх газэт, як расейскіх, гэтак і беларускіх, на відкум мейсцу надрукавана бойнымі літэрамі замета, якая завецца: «Беларускія бальшавікі». Той, хто напісау гэту замету (а напісау яе сам васпан-прэзас Беларускаго «Нязалежнаго» Правіцяльства, ягомасць Я. Варонка) з сэрца, са злосці нянашкадавау выліць гразі і памыяу на дзесячау беларускаго нацыянальнаго камісарыяту. З лёгкае, прывычнае рукі, іон унікая някаторых з'іх у тым, што яны «прадаліся бальшавікам і стараюцца паганіць паунамочныя установы белару-

…скіх арганізацыяу і іх дзеячау» і «усе можа» канчаяцца замета гэткімі словамі —«за якіх-кольвяк сто тысячау рубліоу». Можна б было зусім нязвяртаць увагі на гэты няпачэсныя і зусім нявартыя звінавачваньня, каліб глядзець толькі с таго боку, што іх выбрэхвая той ці іншы наш і нашага працоунаго народу вораг з кучы слауных міністрау «Нязалежнае Беларускае Распублікі»; але гэтым ягамосці стараюцца запэцкаць нятолькі іх, як асобау, а і самую ідэю камісар'яту, тыя варункі і тоя становішча, якія высунулі яго на повярх жыцьця, і праз гэта зблажыць яго у вачу беларускаго народу. Ня дарам знатны «прэзас» забрау слова «бальшавікі» у лапкі, а успомняных нашых таварышау празвау, як адкінутых усімі беларускімі арганізацыямі. Спрачацца ня прыходзіцца, бо з гэтаго карысці мала, але адмеціць усе-ткі патрэбна, чаму і што іх вымушвая на гэты няпачэсныя выпады. У той самуй, «прэзаскуй» замеця гаворыцца, «што камісарыят распасцірая сваю працу на Вітабшчыну, Смаленшчыну і нязабраную Магілеушчыну».

Прауда, што ля свае уцехі іон дабауляя, што «вагі аднак нямая». Каб сядзець у Мінску ды шэндацца па хатах нямецкаго начальства, трэба аслабаніць сябе ад даглядаючаго вока і ставіць справу гэтак, нібы яна адна мая збавіцяльную сілу ад усіх напасцяу. Усякая воражная ля людзей, ля народу, ля цэлае краіны праца, нясучая нявыказную бяду, занявольля—патрабуя асобна выдатных абставін ля свайго посьпяху, і нясе за сабою багаты пліон толькі пры сцішы і змроку. Усякая нячыстая праца! Сочка і савет, і дагляд з боку—нязмірымыя іой ворагі. Гэтак паказвая жыццявая прахтыка... Ля мінскае грамадкі авантурыстау, самаістнікау, папіхачоу буржуазеі, грашаунікоу і аграр'яу ня удаецца усю сваю паганую работу абставіць гэтак, каб аб іой ніхто ня ведау, ня знау, каб ніхто ня абсьвечвау не с супрацунага боку. Беларускі народ—вяковы і піонны і яго веякі тягка забытань ды яшчэ у часы, калі папрачыць нельга. Чаму ж нявыкарыстаць злучнага прыпадку і ня памагчы людскому ворагу ізноу зарнуцца да бывалашняй сілы і моцы? Але ікрас гладка усе-ткі свае справы ім рабіць няудаецца.

Знашлося шмат і дужа шмат сьвядомых беларусау, шчырых сыноу працоунаго народу, бязкарысных ідэіовых работнікау, якія нясхацелі скрозь пальцы глядзець на тую бяду, каторая выраршчаяцца у іх старонца ворагамі беларускаго народу. Яны дазналі, што толькі расейская равалюцыя можа даць свабодная развіцьціо беларускаму, як і усім другім, народу. Дзеля гэтаго і уся праца іх пакіравана на тоя, каб даць з'ясніць беларускаму народу, куды і што яму іці, с кім братацца і с кім вясці смяртовую барацьбу. Дзеля гэтаго і па дзеі мінскіх беларусау яны звяртаюць асобную увагу. Вядома, ля беларускае буржуазеі дух расейскае сацыяльнае равалюцыі, управа, высунутая ею—зарэс, і сваею мэтаю яна становіць адно: усімі спосабамі, праудамі і няпраудамі, вясці з чырвоным зданьням гэтае равалюцыі смяртовую барацьбу... І гэта барацьба вядзецца буржуазеяю няупынна, нясціханна. Вось розныя пліоткі, усялякая брахня—аблюбаваны спосаб яе барацьбы і выпрахтыкованы з дауных часоу. Усе добра помняць «японскія, жыдоускія і нямецкія грошы», чымсь упікала равалюцанэрау прадажная буржуазея, цяпер яна выдумала „грошы бальшавіцкія“. Выдумала і прыдала ім значнасць тую, хварба якая пакрывая яе і душу і суменьня.

Гэта-чорную хварбу. Прауда-таго яна ня патурая, што гэты спосаб барацьбы-яе спосаб і цяпер прахтыкуямы. Вякамі буржуйныя уладары гэтаго сьвету куплялі люцкімі грашыма і сілу і суменьня ля свае аховы, купляюць і цяпер. Міжнародовая злука іх ня адкідая ад сябе ніякіх рад, якімі б можна было затрымаць развіцьціо равалюцыі і нядаць магчымасці забраць управу сьветам працоуным людзям. У цяперашні час-гэта зельмі у пору ім, і мы бачымо, што яны стараюцца, як мага. Вакольная даручэньня у поуным ходзе... Гукаюцца у Гэрмані, а адклікаяцца у Беларусі, Украіня, Фінляндзі і інш.

Беларускі Камісарыят—есць вядома самы злы вораг усякуй буржуазеі і найболяй сваіой, беларускай. Вось і нядзіва, што іон стромка ля яе і усіх ле прыслужнікау, якія (то ужо настаяшчая прауда) працуюць прадажна, за грошы Скарапацкаго і яго гадунцоу, дадзяныя у ліку каля трох сотак тысячау на беларуска-германскую нязалежнасць. Што у каго баліць, той аб тым і балхвіць. Гаворучы аб „беларускіх бальшавіках“ „презас“ Беларускай Нязалежнай Распублікі“ думау запляміць сваіх варагоу тым, чым запляміуся сам. Беларускі працоуны народ зможа добра разабрацца у ваусім і тады, ацаніушы работу кожнаго, адплаціць па вартасці. Беларускі Нацыянальны Камісарыят вядзе сваю працу адчынятна, перад вачмі народу і ля яго карысці, ды ля карысці расейскае равалюцыі, якая с часам станя і паміжнароднаю, за тоя і ня баіцца народнаго суду. А ці карысна работа тых ягамосцяу, што на колінках, перад Вільгэльмам спакораю запрашваюць ля апекі над працоуным людам нямецкую буржуазею—то ужо пытаньня. І пытаньня заусім ня у іх бок пахіляючая выгадную разгадку.

Шчыры Беларус.

* *
*

Я хацеу бы пеяць
Як пяе
Ціомны бор няпогадаю,
Каб вакол абуджаць
Зыкам песьні свае
Хто ня кінуу шчэ спаць
Пад надоляй—нязгодаю.
Я хацеу бы пылаць,
Як пылая
Бліскавіца між хмарамі,
Каб агні запаляць,
Дзе шчэ цемра вітая
Над зямліой, над абшарамі.
Я хацеу бы гусці,
Як гудзе
Вецер буры-навалы узнятае,
Каб ушчэнт разнясьці
Па лясох па вадзе
Жыцьціо долі-нядолі заклятае.
Я хацеу бы уладаць
Хоць бы мігам адным
Няпакорнай, магутнаю сілаю,
Каб змагчы зруйнаваць
Усе ліхое вакол
І ужыць шчасця над гэтай магілаю.

Цішка Гартны.

Бежанская пытаньня.

Сучасная палажэньня бежанцау, асабліва бежанцау-селян з Беларусі натта трывожыць кожнаго, хто добра ведая жыцьціо іх і хто сам спрабавау яго. У звязку з голадам, нядастачаю адзежы, атняцьцям тае хоць і нявялікае падмогі грашмі, якою карысталіся да гэтых часоу бежанцы, з-за няйменьня куды прыхіліць свае рукі і зарабіць нейкую крыху на хлеб, бежанцы прымушаны уцекаць назад на свае родныя мейсца. Яны цэлымі аграмадамі, ня глядзючы на забарону, плывуць на заход, трываючы у дарозя голад і пакуту цяперашняго пераезду. Як яны даягджаюць да рубяжа каля Воршы, дык тут іх прыпыняюць надоуга, бо немцы ня прапускаюць даляй. К гэтым часам сабралася там да 30 тысячау народу. Іон ня мая чаго есці, ня мая прытулку і начуя проста на дварэ. Шмат людзей захворвая і умірая, ня маючы дохтарскае падмогі. У такім палажэньні жывуць бежанцы, асабліва тыя, што едуць з сем'ямі, німа ведама колькі часу. Толькі адзінокія як—небудь бачком, у старане ад жалезнае дарогі, праз лясы і балоты пераходзяць дэмаркацыйную мяжу і рушацца даляй. Але што яны там, дома знайходзяць? Нічога—адно голае мейсцо, дзе тры годы таму назад была гаспадарка. Як пачаць там жыцьціо, як узбудавацца, ніхто ня парадзіць, ніхто, покуль што, ня паможа, бо на Беларусі німа замацаванае, пэунае уласьці. Дык вось і тут жыцьціо ня цікавая, а там яшчэ горш. Ня ведаючы апошняго, бежанцы дамагаюцца папасці да дому, і вясці барацьбу з гэтым рухам німа ніякае магчымасці.

Беларускі селянін, уцекшы з мейсц вайны, ня мог звыкнуцца з жыцьцям у чужых краіох, ня мог па самуй натуры свае цесна прыхіліцца да якое небудзь працы, ня ведаючы нічога іншаго, апрыч працы над зямліою. Яго і цягня да яе, іон нудзіцца бяз яе. Людзі іншых нацыяу, гэтак сама уціокшыя с-пад вайны, па крысе прыладзіліся да жыцьця на чужыні, знайшлі падхадзячую дзеля сябе працу, злажылі свае уласныя гурткі ля агульнае падмогі і парады. Праз гэта ім і цяпер жывецца крыху лепш, чымся беларусам. Апошнія сусім ня мелі уласных арганізацыяу, якія узялі б на сябе клопат аб патрэбах сваіх бежанцау. Калі была якая—небудь падмога дзеля іх, дык гэтую падмогу яны атрымалі з рук розных буржуйных арганізацыяу, якія карысталіся казіоннымі грашмі і памагалі больш багацейшым, а ня бежанцам з селянскае беднаты. У часы равалюцыі, калі ад кожнаго жыцьціо стала патрэбаваць клопату аб сабе, патрабаваць самадзеі, калі усе буржуйныя арганізацыі былі зніштожаны, беларускія бежанцы былі захопляны сусім ня падгатованымі да таго, каб узяць сваю долю ва уласныя рукі. Як і да равалюцыі яны трымалі надзею, што ім хто-ж паможа, так і пасля яе у іх ня хапіла пражэньня да уласнае будоулі свайго жыцьця. У цяперашнія часы гэтая няйменьня арганізованнасці і дае пачухаць сябе: натта многа з бежанцау ня ведаюць, што як робіцца як тут, у Расеі, так і за рубяжом, у забрануй Беларусі. І нічога ня ведаючы пускаюцца у дарогу, якую трудна і цяжка прайсці.

Бежанская справа, асабліва у датырканьні да беларусау, яшчэ ня хутка будзя скончана наагул. Палітычная палажэньня Беларусі ціомна, ня ведама, што чакая яе у будучыні. Той клубок палітычна — государсцвяных пытаньняу, які звіуся праз вайну, разматаяцца яшчэ ня жыва. А разам з гэтым ня хутка развяжацца і пытаньня аб рэвакуацыі бежанцау. Напрыклад вядома, што немцы ня хочуць прапускаць бежанцау цяпер, маючы у мэця забраць сабе увесь ураджай гэтаго лета; дзяліцца хлебам з бежанцамі ім ня натта хочацца. З другога боку кіраунічыя нямецкаю палітыкаю і самі ня ведаюць, што ім зрабіць з Беларусяю, ці яе далучыць да сябе, ці падараваць Расеі, Польшчы, або-ж Ліцве, ці зрабіць яе асаблівым гасударствам. Ізноу скажам, што гэтая пытаньня натта заблужана, а дзеля гэтаго ня трэба бежанцам спяшацца варочацца назад.

На павіннасці саміх бежанцау ляжыць цяпер, покуль яны ня пападуць да дому, узяць у свае рукі уласную долю у бліжэйшыя часы. Яны павінны, ня адкладваючы на даліока, злажыць свае камітэты на тых мейсцох, дзе бежанцау знайходзіцца больш ці меньш. У тым мейсцы, дзе бежанцау найбольш і дзе знайходзіцца цэнтр уласці (Масква), павіням быць Центровы Камітэт усіх бежанцау з Беларусі. Апошні пачне тады сваю працу, як іон будзя выбраны з'ездам прадстаунікау ад бежанскіх камітэтау усяе Расеі. А дзеля таго, каб гэты з'езд добра нарыхтавау працу, трэба па усіх губэрскіх і паветавых гарадох і па валасціох выбраць бежанскія камітэты. У гэтым напрамку праца вядзецца ужо дауно, і мы трымаям надзею, што нашым абяздоляным братом удасца памагчы самім сабе.

Як толькі будуць заложаны Цантровы і правінцыяльные Камітэты, пачнецца шырокая дзея іх. Праз зносіны аднаго з другім Камітэты будуць апавяшчаць аб усамдзеляшнім палажэньні, аб патрэбах бежанцау, будуць шукаць срэствау дзеля рознае падмогі, будуць вясці працу над падгатоукаю к рэвакуацыі, падымуць пытаньня аб барждж эйшым дазваленьні вольнаго пераезду на Беларусь і інаш. Як відаць, працы натта шмат.

Гуртуйцяся браты—бежанцы, каб потым ня сказалі нам, што мы самі ня захацелі паклапаціцца аб сабе, самі адцураліся гэтае вялікае працы.

Аб задачах бежанскіх Камітэтау будзям гаварыць у чародным нумары нашае газэты, тут жа мы хацелі толькі агульна сказаць аб патрэбнасці такіх камітэтау.

Я. Петровіч.

Фэльятон.

„Нязалежная“.

Нячакалі таго мусь,
Нячакалі людзі,
Што старонка Беларусь
„Нязалежнай будзя“.
Нячакалі таго, не—
(Ну, цяпер усяроуна)
„У нязалежнуй старане“
Йдзе усе мастоуна.
Што ні дзень—навінау цьма
Толькі успей пазнацца
І чаго між іх німа—
Спробуй папытацца!
Раквізыці, арышт, штрах,
Шуцман, ды паліца,
Й варагом усім на страх
„Новая сталіца“.
Го, сталіца, а уіой урад
З думкаю бязмежнай;
Як належа стаіць лад
„У краю нязалежнум“.
Ходзіш дзе, адно і знай,
На усе бокі пільна
Перад шуцманам здымай
Шапку што—ніхвільна;
Аб свабодзя ня кажы—
Ня хаці сыціся,
Каб нагайкі, бы нажы
У спіну ня упіліся.
За парадкамі сачаць
Чорныя па масці,
(Ажно смешна і казаць)
Дзьве ці тры мо уласці.
З'яу жыцьціовы на бяду
Узняу віхром с-падсподу
Усялякую брыду
Ля ярма народу.
Й загуляла баламуць
У руху хуткабежнум,
Навадзячы усюды смуць
„У краю нязалежнум“.
Хто ня думау і ня сніу—
Той якрас спаткауся,
Дасюль вольным калі жыу
Дык у ярмо папауся.
І ярмо ля стараны—
Беларусі чыстай,
Куюць чорныя паны
Й згоццы—сац'ялісты.
Думкі верцяць у галаве,
Круцяць ня уймюцца.
„Беларусамі“ усе
Ян ня есць завуцца.
Смоліч, Скірмунт, Аляксюк
І васпан Хржонстоускі.
Чым нязважны гэты злук
Ды няадмыслоускі!
Брау бы смех, каб бяз бяды
Усе змагло астацца,
Алеж гэтае брыды
Мала адцурацца.
Мала толькі паглядзець—
(Справа іх благая!)
Бо у іх дудку збоку дзьмець
Чыя ж цень ліхая,
І с пакорай скокі йдуць
Пад ліхія свісты;
Панам шчасця дастаюць
Й згоццы-сац'ялісты.
Хай жа свяччаць, хай пяюць,
Цяпер іх есць сьвяты,
Але скоранька прыдуць
Ля іх дні адплаты.
Як устаня бедны люд
С-пад ярма—прымусу—
Тады прыдзя усім капут
„Панам беларусам“.

Авадзіон.

АД РАДАКЦЫІ.

Рукапісы, якія прысылаюцца ля друку, павінны быць чытальна наяпісаны на адным боку паперы.

Няпрынятыя рукапісы звяртаюцца аутарам, калі ля перасылкі будзя прыслана марка. Малыя рукапісы ня варочаюцца зусім.

—

РАДАКТАР ПРЫМАЯ ад 11 да 5 г.

—

Радакцыя і Адміністрацыя: Масква, Паварская, 52, тал. 1-51-63.

У «Дзянніцы» прымаюцца ля друку абвесткі па вось якой цане: на першуй страніцы

за радок.	1 р. 50 к.
на 4 страніцы	— 85 к.
Шуканьня працы два радкі на 4 страніцы. . . .	— 40 к.

Пошасць.

Адным ад самых шкодных бакоу даунейшае самадзяржаунае палітыкі Расеі—была прымусовая руссыфікацыя розных малых народау, якія увайходзілі у склад расейскаго гасударства. Способы руссыфікацыі (старэньня зрабіць ня расейца расейцам) былі самыя сіберныя і гвалтоуныя, якія толькі і уродны да гэткае дзікасці, каторая панавала у Расеі пры цары. Вось ня дзіва, што гэты малыя і цісняныя народы усосвалі у сябе яд зненавісці да расейскаго правіцяльства, якая міжвольна адкідала цень і на самы народ. Малей-боляй зароджвалася няпрыязнь паміж адным і другім народам. Гэта нацыянальная няпрыязня глушыла тую сілу, якая масней усіх іншых, і завецца, еднасцью між працоунікамі усіх краіоу і усіх народау. Прауда, у тыя часы нябмежнаго абсалютызму (поунасць уласці) былі складзяны такія варункі, што надта цяжка было шырыць між працоуным народам азнацыя гэтаго і насьпешная запаланеньня нацыянальным пачуцьціом, торкаючым на сваркі і спрэчкі—расло і расло. Трэба атдаць увагу і таму, што з вокагляду усіх паступовых людзей нацыянальны рух сярод прыгнячэнных у той час нацыянальнасцяу, сустракау шчырую спагаду. Ня пярэчылі, а нават і адносіліся прыхільна да яго і сацыялісты. Усе наагул свабодалюбныя людзі падтрымоувалі нацыянальны рух таму, што іон як ніяк быу настроян супроць самадзяржаунаго правіцяльства ды і насіу сам свабодалюбную ахварбоуку. У асобку ж, з вокагляду работнікау-сацыялістау, нацыянальны усціск прыносіу надта многа шкоды, бо давіу работніка дваяка: кляссова і нацыянальна. На прыкладзя гэтак: жыдоускі работнік цярпеу гняньню ад свайго гаспадара, як і кожны работнік, ды удадатак яшчэ яго няпускалі з абмежанаго мейсца пераяхджаць даляй, каб найсці у безрабоцьця дома, работу на чужыня. Гэта злітнасць пачуцьця нацыянальнаго аслабаненьня у работнікау і буржуазеі, прыносіла карысць у момэнт стварэньня аднаго хронту супроць самауладства цара і яго прыхвасняу, бо прыдавала гэтаму хронту вялікую моц. Каліж у Расеі стварылася равалюцыя, замяніушая свабодаю старое нявольніцтва, та поміж с палітычным аслабаненьням заварухала хваля і нацыянальнаго. Вялікі і крэпкі пазыу апошняго узварухнуу усе малыя нацыі і яны, нібы па згавору кінуліся на здань збудоулі уласнаго жыцьця, нязалежнасці. Цяга да равалюцыі перамагалася цягаю да нацыянальнаго самаадзначэньня і прыносіла вялікі утратак сілау равалюцыі. Утратак гэты надта адметным быу таму, што, як ужо дапаміналася уперадзя, працоуны народ гэтых нацыянальнасцяу нязмог зразу з'ясніць перад сабою задачау равалюцыі і застауся на палову у сілью нацыянальных забабонау. Гэтаму прашкодзіу шмат і узяты ды прахтыкуючы весь час напрамак у нацыянальнуй палітыца часоваго каляцыйнаго Правіцяльства. Тыя ці іншыя патугі да працы нацыянальнаго самабудаваньня у аднаго ці другога народу, сустракалі запын ад яго і нядазваляліся. Вядома, што і да мейсцу былі упічышча часоваму правіцяльству усякіх шавіністау, казаушых: „вось табе і свабода, а нацыянальная прыгнячэньня у той самуй мерца прахтыкуяцца, што і пры цары". І ня толькі сярод шавіністау, са і сярод сацыялістау, якіх зусім нельга было падсачыць у любасці да нацыянальных гопытау, гэты упічышча сустракалі спагаду.

Так мінау час. І павэдлуг таго, калі равалюцыя расейская пачала глыбіцца і шырыцца ды прымаць ахварбоуку боляй і боляй кляссовую і гэтым гатовіць глебу да усходау сацыяльнае, буржуазея аслабаніоных нацыяу, дагэтуль з верхагляду бязгрэшная, руплівяй хапілася за працу над адшуканьням усякіх способау ля абароны сябе і гінучаго панства свайго ад ідучаго чырвонаго чудзішча-сацыялізмы. Барджэй быу дан кліч „буржуазея усіх краіоу і народау, злучайся!" І рэха гэтаго клічу разнялслося усюды. Началася работа! Вось пры гэтуй рабоця і пачала буржуазея выкарыстваць ля сябе нацыянальная пачуцьціо і праяхджацца на нацыянальным пытаньню. Вялікая акцябэрская равалюцыя, прыніосшая працоунаму люду вярхауладства у створануй ею Радавуй Фэдэрацкуй Расейскуй Распубліца, застала гэту працу буржуазеі яшчэ у самум пачатку, але тыя варункі і становішча, якія панавалі тады у звязку з цягнучаю вайною, папрашкодзілі памяшаць праступковуй працы яе. Пазней, калі было звернута у гэты бок належная увага, та ужо быу прапушчан час: абставіны з Брэскаю згодаю разбілі усе пляны. Моцны, трымаючыся на ціомных грамадах свайго абманутаго народу, гэрманскі імпэралізм (ваяунічаства) падасьпеу на помач буржуазеі і памог яе справе расці. Прауда, с гэтае пары дужа адметна пачау выяуляцца той абмежак істнасці нацыянальнаго руху, які перакінуу у стан прыхільнікау шавінізмы хвальшывых сыноу ідучаго інтарнацыяналу і поунаму аслабаджэньню працоунаго люду. Нацыянальны рух ахварбавауся у чорную мулю, якая чымсь даляй, тым боляй прымая схожасць да таго нацыяналізму, які прахтыкавауся самадзяржаўям. Гэтаму вось руху і зачынаюць даваць бойкі працоунікі усіх нацыянальнасцяу... Цяпарашні час, надта цяжкі час ля равалюцыі і гэта барацьба цярпіць ад нязможнасці свайго патрэбнаго пашырэньня. Тым часам, гэным карыстаяцца буржуазея на усю магу, раскідаючы сетку па усім куткам. Кожны дзень газэты няпрамінуць, каб няпрынясці с таго ці з іншаго кутку Расейскай Распублікі вестку аб нараджэньні новай і новай „нязалежнай" распублікі. За самы кароткі тэрмін іх з'явілася на сьвет некулькі: Грузія, Крым, Дон і інш. Настаяшчая пошасць ахапіла буржуазею усіх нацыяу. Трэба, толькі, спадзявацца (ды іначай і быць няможа), што гэты спосаб барацьбы буржуазеі супроць сацыяльных перабудоу люцкога жыцьця, так сама, як і іншыя, мала надзеян і жывуч. Калі крыху і зможа яна ім адцягнуць прыход свае згубы, та у сім радасці мала. А што і у „нацыяльна нязалежных распубліках" справа ня па боку у буржуазеі, гэта відаць с таго, колькі сілы у працоунаго народу маюць розныя сэймы, ландтагі, Рады ды іншая і колькі жывучасці яны маюць. Каб ня нямецкі штык, дык ад ветру б яны самі валіліся н... Аднак апошняя нас няпавінна спяшаць да таго, каб мы стараніліся нашчэнт нацыянальнаго руху. Супрацоунічаства у ім паможа нам з сярэдзіны узарваць хутляр, надзяваны на яго буржуазеяй і пасобіць скарэй прывясці працоуны народ усіх краіоу і усіх нацыяу да інтарнацыянальнаго аб'ядньня і братэрства.

Змітро Жылуновіч.

Общее Собраніе Глембочинскаго Волостного схода, Себежскаго уѣзда, Витебской губерніи.

1918 года, мая 14 дня.

Глембочинскій Волостной сходъ гражданъ Бѣлоруссовъ Глебчинской волости, Себежскаго уѣзда, Витебской губерніи, бывш. сего числа собравшись на общее собраніе въ в. Глембочино въ зданіи Волостного Совѣта, гдѣ предсѣдатель нашего Волостного Совѣта доложилъ намъ, что по полученнымъ имъ достовѣрнымъ свѣдѣніямъ въ Москвѣ, въ настоящее время засѣдаетъ Русско-Германская комиссія, разрабатывающая и проводящая въ жизнь условія Брестскаго мира, причемъ германцы, участвующіе въ этой комиссіи, настаиваютъ на отторженіе отъ Россій-

М. Капыль у Равалюцыі.

(Працяг. Глядзі № 15).

II.

У першы перыяд арганізацыйная праца абмяжавалася толькі тым, што удалося боляй-меняй згуртаваць грамадку мешчан і мець прыпынак і прытулак на усякі прыпадак многім равалюцанэрам, якія пачасту хаваліся у Капылі ад паліцы.

Прауда, уся вага і значнась яго гэтым нявычарпалася. Грамадка капыльскіх народавольнікау патрошку змагла пазнаіоміць з равалюцыйным рухам і бліжэйшыя к Капылю віоскі, куды прыходзілася за тым ці іншым хадзіць сябром з грамадкі. Так сама праз стараньня іх быу абраблян і уручан падробны прашпарт ля Гершуні, які вымушан быу жыць нямажным і скрытным. Але самая большая заслуга старога гуртка капыльскіх народавольнікау гэта тоя, што яны былі тымі сяуцамі, якія стараліся сеяць зерня равалюцыі між маладым пакаленьням, якому і суджана было зрабіць шмат боляй, чым ім.

—

Каб і хацеу адмяжаваць першы перыяд равалюцыйнаго руху сярод капылян ад другога перыяду, та гэта адметна і яскрава зрабіць ніхто нязмог бы: неяк няпрыкметна і цішком маладзейшыя капыляне, з беларусау і жыдоу, увайходзячыя у грамадку нарадавольнікау, вылучыліся з гэтае грамадкі і пачалі больш рухавую і дзейную працу, ужо пад штандарам новых ідэй і ідэаляу-паднятых заложанымі партыяім: жыдоускім хаурусам-Бундам і Расейскаю Сацыял-Дамакрацкаю Партыяй. Вестку аб заспавані гэтых партыяу было дастаць ня цяшка, бо з капылян многія заусягды наведвалі па розным патрэбам Мінск і мелі там знаіомства з працаунікамі і інталігэнцыяй.

Адным з першых, каму выпала быць гуртаунікам і арганізатарам капыльскай моладзі пад штандарам сацыял-дамакратыі—гэта быу нехта Шафрановіч, працавауш так сама і сярод нарадавольнікау. Як чалавек вольнае прафэсыі, вучыцяль, іон пачасту ехдзіу да Мінску за усякімі патрэбамі і быу, як кажуць, у курся палітыкі. Вось гэты Шафрановіч і пачау пільную работу у Капылі. Да яго у скорум чася далучыліся і другія, як. Б. Э., Л. К., Н. Ч, ды інш. і справа арганізацыі пашла хутка. На помач да іх, як на тоя і трэба, былі прысланы людзі і з другіх гарадоу, з Мінску, і з Гомялю, як т. Драгунскі.

Была нанята асобная хата, дзе скарэй жа пастараліся зрабіць бібліатэку. У сябе ж на кватэрах, як Шафрановіч, гэтак і Драгунскі паадчынялі школы і сталі даваць вурокі, апроч малых, і сталым хлопцам і дзяучатам.

І вось, даючы вурокі, яны вялі разам з гэтым і агітацыю, якая мела вялікі пасьпех і у кароткі час зрабіла тоя, што у Капылі згуртавалася вялікая грамадка, лікам да 200 чал. Глауным чынам у грамадку запісваліся майстры і работнікі шауцаран. Трэба ня прамінуць ды сказаць, што як раз у 90 г. пралезла у Капыль гарбарская рамясло, якоя стала скора да таго значным, што у гарбарнях Капыля налічвалася да паутары сотні работнікау. А поруч з развіцьціом гарбарства, пашыралася і шавецкая рамясло. І, дзякуючы гэтаму, да Капылю з рожных гарадоу Беларусі наехала работнікау, уніосшых у глухоя мястэчка настаяшчая ажыуленьня. Вось гэтыя наяхджаушыя работнікі былі вялікім спорамі у равалюцыйный рабоця і мелі вагу у капыльскуй равалюцыйнуй арганізацыі, якая насіла перш адну назву „Капыльская арганізацыя Бунда", хоць у іой былі запісаны і беларусы і жыды, і толькі спусціушы год ці боляй была падзеляна на дзьве: Бундаускую і Сацыял-Дамакрацкую, працуючы, аднак, разам.

Заусягды, траха ня кожны тыдзянь, адбываліся агульныя зборышча у Шафрановіча, Драгунскаго, ці у бібліатэцы. Каб гэты зборышча ня былі нязвычайнымі, іх стараліся зрабіць нібы простыя звычайныя зборні дзяучат і хлопцау, якія прынятыя укладам жыцьця у Капылі з дауных часоу. З гэтаю мэтаю заусягды на зборышча ішлі з кніжкамі, нібы на вурокі і с цятрадкамі. Прыходзілі, раскладалі іх перад сабою, а тым часам вялі гутаркі аб палітыца і арганізацыі.

Часта яшчэ, каб адвярнуць увагу, рабілі ігрышча, гэтак сама зманьвалі капыльская начальства, якоя калі нянаведвалася да збору (а наведвалася зачастую), заусягды знайходзіла тоя, да чаго нельга было ніякім спосабам прычапіцца. Апроч штотыдніовых сходау, у бібліатэку, ці да Шафрановіча і Драгунскаго сходзіліся хлопцы штодзенна у малым ліку і гуторылі аб сучасных справах.

Арганізацыі жылі на складкі сяброу, а так сама даставалі грошы ля спрау равалюцыйных і другімі спосабамі, напрыклад: летам наймалі у якога—кольвяк мешчаніна сад у арэнду і потым прадавалі яблыкі і грушы ды слівы хвунтамі ля кожнаго, хто хацеу; або рабілі вечарыны і пускалі на яе за асобную плату; а так сама раз ад разу збіралі ахвяры сярод работнікау і некатарых багатшых капылян-гандляроу. З гэтак сабраных грошай трэба было рабіць шмат усялякіх спрау, як: купляць ля папауненьня бібліатэкі кніжкі, падсабляць на раз'езды і інш.

І спрауляліся! Ды яшчэ як! Бібліатэка у Капылі была найляпейшаю, багатаю! Выпісваліся журналы і газэты. Хлопцам заусягды давалі на дарогу, калі трэба было ехаць з даручэньням у Мінск, Слуцак, ці Бабрусак. У дадатак усяго яшчэ быу куплян гэктограх, на яком дужа часта друкаваліся праклямацыі да момэнту, і некулькі равальвэрау.

Як бачыця, праца ішла шырокая, нат за вялікая ля гэткаго мястэчка, як Капыль.

Дзякуючы гэтаму, і начальства шчырэй і пільней стала цікавіцца гэтым. За кватэрамі Шафрановіча і Драгунскаго, за бібліатэкаю і гарбарскімі майстэрнямі, а так сама і за кватэрамі многіх прыехжых работнікау і капылян рабілі сочку. З Слуцку, з Нясьвіжу пачалі прыяхджаць сышчыкі і шпіоны, якія шнайдрылі начамі па-пад воканьню і прыслухоувалися да гутарак. Зачасцілі наведваць і жандары, з якімі станавы сюды-туды ды трапляу та к вадному та к другому капыляніну у госці. Раз по разу траслі хаты і гумна, шукаючы кніжак і лістовак. І пошля кожнаго пагашчэньня у таго ці іншаго жандара са станавым, ці шпіона з вураднікам, па Капылі, як у бубян білі, гуторылі безпярасціханьня аб сім. Чымсь боляй далучаліся капыльскіх хлопцау да «дамакратау», чым шырэй раскідалася іх праца, тым больш увагі звярталі яны на сябе капыльскіх жыхароу. Некатарыя з багатых капылян, так празываных гаспадароу, глядзелі на няймючых скоса і с пагардаю і іначай ня празывалі іх, як «дамакратамі басякамі», сваіх дзяцей сцяраглі ад дамакраства. Вось гэтаго сорту капыляня і пускалі усякія плiоткі на дамакратау. А як ціомныя людзі, век пражыушыя бяз школы, бяз граматы (у Капылі ня было ніякае школкі да 1901 году), дык усякія гутаркі страчалі спагаду і падтрыманьня. Скора сталі складаць цэлыя лягэнды аб дамакратах, у якіх у страшную хварбу абмуліоуваліся здарэньня з запісамі у дзямакраства, з карамі на іх у тым прыпадку, калі іх лавіла начальства.

Стары С.-Д.

(Будзя даляй).

ской Республики всей Бѣлоруссіи и на объявленіи ея полной, якобы, независимости.

Наоборотъ, Представители Россійской Республики и въ частности Представители Національнаго Бѣлорусскаго Комиссаріата всѣми силами отстаиваютъ и настаиваютъ на самоопредѣленіи Бѣлоруссіи только въ Федераціи ея съ Совѣтской Республикой, ибо они хорошо знаютъ, что значитъ самоопредѣленіе народовъ подъ давленіемъ грязнаго каблука нѣмецкаго имперіализма. Заслушавъ докладъ Предсѣдателя Никитина и обсудивъ создавшееся положеніе, и, принимая во вниманіе, что принять лестныя предложенія германскихъ представителей—значитъ, потерять всякую надежду на самоопредѣленія и стать вѣчнымъ рабомъ и работникомъ нѣмецкихъ насильниковъ, грабителей и захватчиковъ и потерять добытую нами кровью вмѣстѣ со всѣмъ трудовымъ народомъ Россійской Республики свободу, постановили:

Просить Представителей Россійской Республики и въ частности Представителей Національнаго Бѣлорусскаго Комиссаріата всѣми силами отстаивать и настаивать на самоопредѣленіи Бѣлоруссіи только въ Федераціи ея съ Совѣтской Республикой и протестовать противъ всего того, что намъ навязываетъ Германія; противъ той страшной опасности, которую намъ готовятъ нѣмцы, и противъ опасности лишенія насъ не только независимости, а даже нашей свободы, которая завоевана нами вмѣстѣ со всѣмъ трудовымъ народомъ Великой отъ нынѣ Свободной Совѣтской Россійской Республики.

Настоящую резолюцію препроводить въ Витебское Отдѣленіе Бѣлорусскаго Комиссаріата.

Предсѣдатель общаго собранія
А. Никитинъ.

Секретарь (подпись неразборчива).

„Нязалежная Беларусь“.

«Минскій Еженедѣльник», тыднёвік, які выходзіць замест «Минской Газеты» змяшчая у № 1 ад 26 мая размову грамадзяніна Р. А. Скірмунта са сваім супрацоунікамі Грамадзянін Р. А. Скірмунт дау адказы на цэлую шарэнгу запытанняу, датычучых краевай палітыкі, каторыя прыводзім у передачы, «М. Еж».

„Пытання момэнту.“

— Цяпер момэнт—пачау яг. Скірмунт—калі патрабуюцца зьбірання усіх інтэлігэнтных сілау краю для творчай працы у дзеля аснавання Беларускай дзяржаунасьці. Партыйны склад, на якім да гэтых часау аспоуваліся, саусім ня адпаведая ні момэнту, ні становішчу. Цяпер ідуць падгатоучыя чыны для адбудавання Беларусі, як дзяржавы. І трэба сабраць усе сілы, якія могуць быць карыснымі як у дзяржауна творчай працы, так і для культурна-эканамічнаго адраджэння краю.

Беларусь—дзяржава.

Р. А. Скірмунт выказау перакананьня, што пытання аб Беларускай дзяржаве, справа больш-меньш блізкай будучыны. І у гэтым найбольш зацікаулена Нямеччына.

— Досыць паглядзець на мапу кажа яг. Скірмунт—і звярнуць увагу на рубяжы Літвы і Украіны, каб пераканацца, што паміж гэтымі дзяржавамі астаецца клін, каторы ня можа астацца выступам Расіі, а будзя асобнай дзяржавай-Беларускай.

Бярэсьцейская умова—гэта «бакштэйн» (цэгла) ад якоя ідзець паварот гістарычных граніцау, але ен далекі ад найлепшасьці. Тамака ня было прэдстаунікау інтарэсау Беларусі і гэтымі інтарэсамі, натуральна, ня цікавіліся.

Рэяльная праца.

Як толькі зробіцца можнай рэяльная праца, на першы чарод выставяцца культурныя і эканамічныя пытання. Галоуная увага будзя звернута на стварэння сеткі пачатковых беларускіх школау прынятых нацыянальным духам. Ужо і цяпер пачаліся перагаворы з людзьмі навукі, каторыя здольныя—у патрэбны момэнт—зрабіць арганізацыю прасьветы. На чарзе стаяць так сама пытання аб унівэрсытэця і сельска-гасп. інстытуця у Мінску.

Аграрная пытання.

Німа сумлення, што пры адбудовя Беларусі на першая мейсца станя пытання аб зямельнай раформе.

— Грунтоуная зямельная раформа канечня патрэбна і яна будзя зроблена на культурных асновах. Трэба даць магчымасьць сельскаму насяленню пашырыць грунты малазямельных уласьнікау, за рахунак бойных земляуласнікау, але з другога боку культурныя гаспадаркі ня павінны руйнавацца і за зямлю павінна быць заплочана па справядлівай ацэнцы.

Прыкладам можа быць Ірляндзія, у якой у 1914 годзя аграрная раформа здаволіла земляробау і ня пакрыўдзіла земляуласьнікау.

Палесся.

Гэта цэлы край, кажа Р. А. Скірмунт—каторы патрабуя культурнаго заваявання. Палескія балоты могуць даць 4 мільёны дзесяц н найлепшых лугоу і панасау, цяпер уяуляюць толькі да нічога няпрыдатную зямлю. Расейскі урад заусёды быу мачыхай гэтаму краю і нядбау аб яго інтарэсах.

Заключэння.

Наагул няспагадныя адносіны быушага расейскаго ураду да прасьветы стварылі цяперашні няхват культурных сілау, але тцяпер на Беларусі маюцца усе элемены, патрэбныя для будавання дзяржавы.

У беларускім народзя захованы усе задаткі для прывіцця культуры і устройства ім свайго незалежнаго дзяржаунаго жыцця.

Хаця беларусы і будуць бараніць нацыянальныя прынцыпы Беларусі, але уважаючы на шляхэтны і талярантны характар беларускаго народу жыцце нацыянальных меньшасьцяу будзя саусім забязпечаным».

У забрануй Беларусі.

У адчыненых у Мінску дзьвух нямецкіх крамах маяцца шмат розных выданьняу,—кніжак, альбомау, мап у нямецкуй мовя, датычных Беларусі.

Рада старэйшых (сэньоран-канвэнт) Беларускай Рады у Мінску складваяцца вось з якіх людзей: ад празыдуму рады—Я. Варонка, І. Сярада, А. Аусянік, М. Касцевіч; ад фракцыі беларускіх сацыялістау (што за фракцыя гэта—нязразумела) А. Смоліч, Я. Ліосік; ад фракцыі цэнтра (так сама сумленна!) Р. Скірмунт, А. Уласау, П. Аляксюк, В. Гадлеускі; ад фракцыі с.-р. Ф. Грыб і А. Пашкевіч.

Апрацовываяцца статут Беларускай Рады, каторы будзя рэгуляваць правы і абавязкі Рады, а гэтак сама і узаемныя стасункі, як законадаучаго цэнтроваго органу, да губэрскіх, паветавых і валасных радау.

Камандуючы X арміяю генэралам—ад інфантэрыі фон Фалькенгайнам 27 мая былі прыняты прадстаунікі Беларускай Рады п. п. Серада, Аусянік, Варонка, і Аляксюк.

У прыватнай бяседзя выясьніліся спагадныя адносіны нямецкіх уладау.

Даляй, у боляй падробнай бяседзя прадстаунікі мелі магчымасьць пераканацца у тым, што нямецкія акупацыйныя уласці ідуць на сустрэч жаданням Беларускай Рады і нацыянальнаму руху беларускаго народу і што окупацыйны уласці хацелі-бы відзяцьу Радзя пасрэднікам паміж нямецкімі уласцямі і Беларускім народам, для таго, каб па магчымасьці зрабіць лягчэйшымі жыцьцёвыя труднасьці, выкліканыя вайной.

Фармавання Сакратарыяту Б. Н. Р. затрымалася на нейкі час—ня болей 2-х тыдняу—праз выезд члена Рады грамадзяніна Р. Скірмунта на Украіну. Грамадзянін Р. Скірмунт атрымау надзвычайныя паунамоцтва Рады для выпаунення надта важнай палітычнай місі на Украіня. Подлуг з выпоуненням гэтай місі ен будзя мець перагаворы з абэцнымі на Украіня беларускімі грамацкімі дзеячамі, у справя прыняцця імі учасьця у дзержаунатворчай працы на Беларусі.

На Украіня. Закінутыя далека ад свае бацькаушчыны беларусы-уцекачы і быушыя ваенныя наладзілі на Украіня акружныя Беларускія Рады у Харькавя і Кацярынаславя.

Выстаука беларускіх культурных памятнікіау у Вільні лажэная пад кірункам рэдакцыі «Zeitung der 10 Armee», як мы даведаліся, будзе ужо скоро адкрыта у доме б. таргова-прамышленаго клюбу (на Лукішках). Работа на мейсцу ужо пачалася.

—У зьвязі с пачаушымися мірнымі умовамі Украіны з Вялікаросіяй мая быць назначэння новай мірнай далягацыі Народнаго Сакратарыяту дзеля учасьця у гэтых умовах пры размяжаванні Вялікарасеі з Беларусью.

— Член Беларускай Гандлевай Палаты на Украіня дохтар М. В. Трэмповіч 29 мая назначаны Консулам Беларускай Народнай Рэспублікі у Кіеві. Да гэтаго назначэння абавязкі консулата выпауняла Беларуская Гандлевая Палата на Украіня.

— Народны Сакратарыят асігнавау на Беларускую гімназію у м. Будславе, Віленскай губ. 20000 руб. Гімназію гэту залажылі вядомыя беларускія дзеячы—І. Васілевіч і З. Будзька. Пры той жа гімназіі арганізуяцца беларускі каапэратыу.

Усяго па троху.

Як даюць знаць з Ротардаму (Галанскі горад) у Лондаия абвешчан закон аб агульнуй вайсковуй павіннасці ля паудзіонных амярыканскіх распублік. Будуць забраны у войска усе грамадзяня з 18 да 47 гадоу.

Амэрыка пазычыла Бэльгі 12 мільёнау талярау. Усе хаурусьнікі на пазычалі у Амэрыцца пяць міліярдау трыста мільёнау (5.300.000.000).

У Кіяві і па усіой Украіня старэнна заарыштоуваюць бальшавікоу.

Камісарыят па справах нацыянальнасцяу атрымау вестку, што Закаукаскі. Сэйм раскідауся. Пошля гэтаго Грузію абвясцілі нязалежнай. У прэзасы грузінскаго правіцяльства насадзілі вядомаго сацыялісту Рамішвілі.

Гэрманскі пасланец у Расеі Мірбах, дау знаць, што нямецкая правіцяльства ня будзя падтрымоуваць самазваннаго чорнасотніцкаго правіцяльства войску Данскога.

У канец парашано зрабіць злуку (унію) паміж Саксоняй (частка Германі) і Літвою.

Польшча ня пярасціхая клапаціцца аб збудоулі той ці іншай хвормы гасударскаго устрою. Дзяля гэтаго вядуцца нясціханныя згаворы. Як павядамляя польскі друк у Бэрлін ізноу паехала польская далягація у складзя Стачкоускаго, міністрау гр. Патоцкаго, кн. Радзівіла і іншіх знатных гасударскіх дзеячау. Гетым згаворам прыдаецца вельмі паважная значнасць, бо прыдзяцца абгаворваць граніцы між Польшчай і Украінай ды Беларусяй.

29 трауня да сяброу мірнае далягацы у Кіяве, т. т. х. г. Ракоускаго і Д. З. Мануільскагв наведвала беларуская далягацыя пад загадам А. Цвікевіча і прахвэсара Доунар-Запольскаго і знатнаго прадстауніка беларускаго духавенства.

Далягацыя прасіла абараніць Беларусь ад захапленьня яе частак Украінаю. Апроч гэтаго яна прасіла, каб іой далі змогу звярнуцца да вышэйшай радавай уласці, якаяб вырабіла мерку і далаб змогу бараніць інтарэсы беларусау у міжнародовых стасунках.

Маскоуская Рада Работнічых Дапутатау парашыла прызнаць атдачу у арэнду цяятральных будынін правам Маскоускае Рады Дапутатау.

Дзеля пярагляду спрау мейсцовых Радау у прыкмечаных ліхамысліваслях і наагул у няспраудных дзеях, якія могуць з быць прыуправя на мяйсцох, пры народнум камісаріяту па унутраным справам, заложана даглядна—пераглядная камісыя, куды і належыць звяртацца усім людзям і установам, калі будуць датычныя гэтаго справы.

Праз Вітабск павядамляюць да расейскай газэты „Вечар Масквы“, з Вільні, што надоячы адбылася парада знатных польскіх дзеячау, якія жывуць у Беларусі і Ліцве аб тэй гэрманскай палітыца у забраных мейсцох Літвы і Беларусі, якую яны змянілі цяпер датычна палякоу. На парадзя польскія дзеячы скардзіліся на тоя, што немцы сталі боляй спрыяць беларусам, прывіоушы шмат здарэньняу, падмацоуваючых гэта, і парашылі звярнуцца да польскіх людзей, з адозвай, як мага бараніць свае нацыянальныя інтарэсы.

Радактары:
З. Жылуновіч, Я. Петровіч.
Выдавец:
Беларускі Нацыянальны Камісарыят.